అనుభవాలకు ఆదికావ్యం

ఆదూరి వెంకట సీతారామమూర్తి

"ఈ పట్టు చీరలన్నీ నీ కోసమేనే తల్లీ" అనేది ట్రంకు పెట్టె తీసి పట్టు చీరలు సర్దినప్పుడల్లా—

"దానికి నీ మగాడు చీరలే కావాల్సి వస్తేయేంటి? నా బంగారు తల్లి రోజుకో పట్టుచీర కట్టుకుంటుంది" అనేవాడు నాన్న — బిడ్డల మీద ఎంత అభిమానం!

రేపు తను ఒక ఇల్లాలై తల్లి అయితే. అప్పుడు తనూ అంతేనేమో! సంతానరాగాలా పోకుండా చెప్పినవన్నీ తీసుకొచ్చారా" లోపల్నించి అమ్మ మాటలు విన్పించాయి.

"తెచ్చాను లేవే" నాన్న మాటలు నీరసంగా ఉన్నాయి.

స్నానమై వచ్చి తలార బెట్టుకుంటూంటే నాన్న వచ్చేడు — చేతిలో పేకెట్ ఉంది. అది ఏమిటో తనకు తెలుసు.

"చూడమ్మా పర్ధనీ — నీ కిష్టమైన రంగే తెచ్చాను. ఎలా ఉందో చూసి చెప్పు"

చిన్ననాటి కలలు:

ఎన్నికలలు కంది తను ఈ రోజు కోసం!

ఎన్నిరోజులు ఎదురు చూసింది ఈ అనుభూతి కోసం!

కన్యగా మారే శుభ ఘడియ కోసం కలలన్నీ పోగేసుకున్నట్టుంది— అమ్మ కీ వార్త చెబితే ఎంత సంతోష పడుతుందని! పిచ్చి అమ్మ!

బంధాలుగా వాటంతటవే ఏప్పటి రూపులు దిద్దుకుంటాయి కాబోలు!

తన ఆలోచనలకు తనే సిగ్గుపడింది పర్ధని—

"ఛీ పాడు—" అనుకుంది — అప్పటికే ఆమె బుగ్గలు కెంపులయ్యాయి — చేయరాదని ఆలోచనేదో చేసినట్లు ఆమె కళ్ళు చిత్తరగా చూసి సిగ్గుతో వాలిపోయాయి.

"ఇదిగో మీరమ్మల్నే ఇందులో ఏం పర్చి

నాన్న ముఖంలో ఆనందం!

ఆత్రుతగా విప్పి చూసింది.

లేత పసుపురంగు మీద గులాబిరంగు పూవు లున్న వాయిల్ చీర.

అంతే! ఆశలన్నీ ఒక్కసారి అడుగంటి పోయినట్టూ కలలన్నీ ఒక్కసారిగా కరిగిపోయినట్టూ కన్పించింది — ఇంతసేపూ వెలిగిన ముఖంలోని ఆనందమంతా ఒక్కసారి మాయమై మబ్బులు కమ్మిన ఆకాశంలా మారిందామె వదనం — కళ్ళలో నీళ్ళు రావడమే తరువాయి!

'నైలెక్సు చీర కొంటాననుకున్నాను నాన్నా' దుఃఖం ఎలాగో పూడుకు పోయిన గొంతును పెగల్చుకుని అంది.

"నాకు తెలుసునమ్మా నీ కోరిక — కొందామనే అనుకున్నాను — కానీ కుదరలేదు — ఇప్పుడు చూస్తున్నావుగా రేపు సంక్రాంతికి తప్పకుండా కొంటాను. సరా!" అన్నారాయన లాలనగా.

ఆయన మాటలు అంటూంటే అంతవరకూ ఆపి ఉన్న నీటి బిందువులు కనుకొలకుల్లోంచి జారి పడ్డాయి.

"పోన్లే నాన్నా— దీనికేం? చాలా బాగుంది నాకు నచ్చిన రంగు కూడా" అంటూ ఒక చేతితో చీర మడత విప్పి మరో చేత్తో కళ్ళు తుడుచుకుంది.

ఆనందంగా వెళ్ళిపోయాడాయన.

పిచ్చి నాన్న!

నాన్న మనసూ, నాన్న ఆర్థిక స్థోమతా రెండూ తెలుసు తనకు. మాటంటే అన్నాడు గాని, సంక్రాంతికి మాత్రం కొనగలడా? జీతం డబ్బు తిండికే సరి. పైన పండగలకూ శుభకార్యాలకూ చేసిన అప్పులు!

తన ఇష్టాన్నీ ఎప్పుడూ కాదనలేదు నాన్న.

పువ్వుల సిల్కు గౌను కొన్నప్పుడూ, పట్టంచు పచ్చ పరికిణీ కుట్టించినప్పుడూ వికసించిన నాన్న ముఖం తనకు గుర్తే — తనకంటే ఆయనే ఎక్కువ సంబర పడిపోయాడు —

అటువంటిది ఇప్పుడు వెనకాడతాడా?

పదహారేళ్ళ వయసు

నిజమే!

ఏ మాత్రం అవకాశమున్న నాన్న వెనకాడి ఉండేవాడు కాదు. బడిపంతులుగా నాన్న సంపాదన ఎంతో, ఇంటి ఖర్చెంతో తనకు బాగా తెలుసు, జీతం రాని నెలల్లో చేసిన అప్పులూ ఆ తాలూకు ఇబ్బందులూ, బాధలూ అన్నీ తనకు కరతలామలకాలే —

'నా బంగారు తల్లి సరస్వతీదేవి! ఎన్ని కష్టాలు పడ్డ దాని భవిష్యత్తుకు బంగారుబాట వేసి తీరాలి. ఆ బాట గుండా అది నడిచి నా ఆశలు తీరుస్తుందని నాకు తెలుసు." రెండేళ్ళ క్రితం తన మెట్రిక్ ఫస్టు క్లాసులో పాసైనప్పుడు నాన్న అమ్మతో అన్న మాటలు గుర్తొచ్చాయి— ఆ మాట మీదే ఇంటర్ రెండేళ్ళూ చదివించేడు గాని నిజానికి నాన్న కా శక్తేదీ?

అసలే విద్య చెప్పే బడి పంతుళ్ళ జీవితాలు ఇంత దరిద్రంగా ఏ దేశంలోనూ ఉండ వేమో!

విచ్చినపోయంతో పైకెక్కి నిచ్చెన్నే తన్నేసే జనం మనవాళ్ళు — ఏరుదాటాక పడవనే తగలెట్టేసే గుణం మనది — అక్కర తీరే వరకే ఆహో ఓహో ఆ తరవాత ఎవరికీ వారే యమునాతీరే!

'ఇంతకీ తనకు చదువుకునే గీత లేదు' నిట్టూర్చింది వర్ధని.

అదే ఉంటే ఈ దారిద్ర్యం నాన్న నిలా పట్టుకుని వేళ్ళాడేదా?

అదే ఉంటే నాన్న గొంతులో ఈ అసహాయత పలికేదా?

అదే ఉంటే ఈ ముష్టి రెండొందలూ సమయానికి చేతిలో లేకపోయినా ఎక్కడొక్కడ సంపాదించేవాడు నాన్న.

తన గీత ఇంకా ఎలా తిరిగిందో?

సిల్కు గౌన్లు పోయాయి. పట్టు పరికిణీలూ పోయాయి.

వాయిల్ వోణీలూ, వాయిల్ చీరలూ వచ్చాయి!

కాలేజీ జీవితం అంతమై వంటింటి బ్రతుకు ఆరంభమైంది.

జబ్బుతో మంచ మెక్కిన అమ్మ దిగులుకు కారణంగా...

వదిలిపోయిన నాన్న కింకా భారంగా... ఇలా ఇంకా ఎన్నాళ్ళో...

ఏ సంబంధమో కుదిరి పెళ్ళయినా బాగుండేది! ఆ గీతన్నా ఉందో లేదో?

నాలాగ ఎందరో!

ఆ గీ[illegible]కు లేదు.

ఉంటే ఇన్నాళ్ళా? కా[illegible] చదువుకు స్వస్తి [illegible]ప్పిన మర్నాట్నించి చూస్తూనే ఉన్న[illegible] సంబంధాలు —

ఏడాదా? రెండేళ్ళా?

అయిదేళ్ళు గడిచిపోయాయి?

భారంగా నిట్టూర్చింది వర్ధని —

రోడ్డంతా జన సమ్మర్దంగా ఉంది. బస్సులు వస్తున్నాయి. వెళ్తున్నాయి— తనెక్కే బస్సే రాలేదు — తానెక్కవలసిన బస్సెప్పుడూ ఒక జీవిత కాలం లేటయినట్లని పిస్తుంది.

ఉదయం లేవడం, అమ్మకు పనిలో సాయం చేయడం, బస్సు కోసం నిరీక్షణ— ఆఫీసులో వెకిలి నవ్వుల మధ్యా, కోర్కెల చూపుల మధ్యా, ద్వంద్వార్థ సినీ పాటల్లాంటి కుర్ర బైపిస్తుల మాటల మధ్యా ఎనిమిది గంటలు గడపడం — మళ్ళీ నిరీక్షణ —

ఇల్లు చేరితే ఏముంది?

పొద్దు వాలిన ఆకాశం — మళ్ళీ చీకటి!

చీకటిని చీల్చుకుంటూ ఏవేవో ఆలోచనలు.

తెరలు తెరలుగా నాన్న దగ్గు — ఆ మధ్యలోనే ఎప్పటికీ రాని పెంచన్ గురించి నాన్న మాటలు... ఆ తరవాత ఎప్పటికీ తనకు కుదిరి చావని సంబంధాల గురించీ, కట్నాల సమస్యల గురించీ అమ్మ నిరాశా వాక్యాలూ —

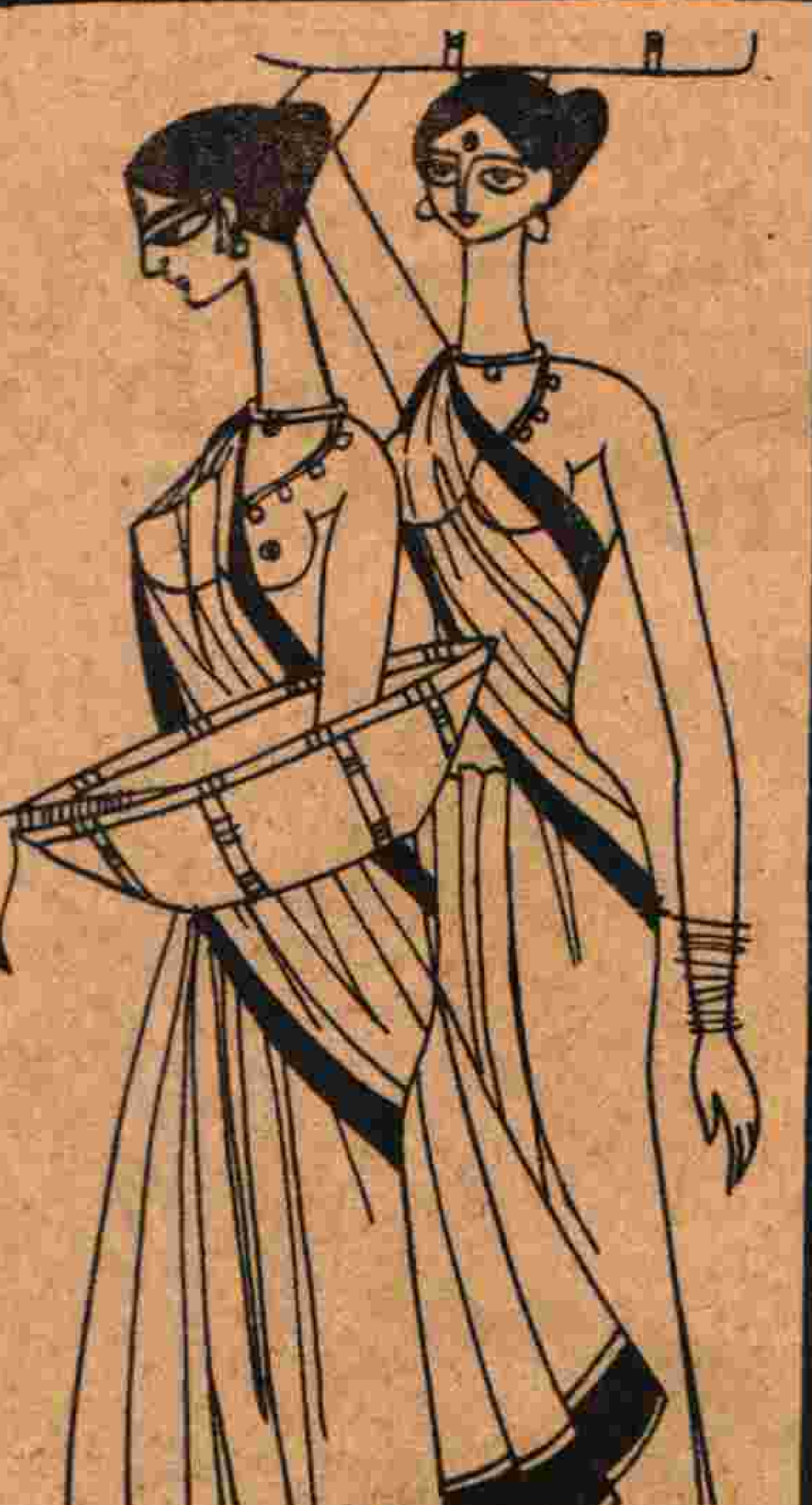

కవిత

చిత్రం— సి. హెచ్ మురళీకృష్ణారావు

ఇదే జీవితమై పోయింది!

పదహారేళ్ళ వయసూ, పాతికేళ్ళ ప్రౌఢత్వం పోయాయి.

రవి ! చైతన్య కవి !

అదిగో
ఉదయమే లేచి
చీకట్లనే మురికి దుప్పట్లను
తూర్పు రేవులో ఉడికేసి
కిరణాల సబ్బులతో ఉతికేసి
తెల్ల తెలగా దిగంతాల ఆరేస్తున్నాడు
సూర్యుడు !
సర్వకోటిని రక్షించే ఆర్యుడు !
అలా అర్కునిలా
అవనీతలంలో
క్రమ్మిన చీకట్లను చీల్చి
జగాన్ని కాంతివంతం చేస్తున్న వాడే
రవి !
కుళ్ళిన భావాల వృక్షాల కూల్చి
జాతిని చైతన్యవంతం
చేస్తున్నవాడే కవి !

- వడ్డెపల్లి కృష్ణ

తనిప్పుడు ముప్పయ్యేళ్ళ బాలకుమారి.

"అయిదేళ్ళయి ఉద్యోగం చేస్తోందన్నారు. ఆ మాత్రం పదివేల కట్నం ఇవ్వలేరూ?" అన్నారు మొన్నీ మధ్య తనను చూసిన పెళ్ళివారు.

'అబ్బో! ముప్ఫయి ఏళ్ళే!' అని నిట్టూర్చిన వాళ్ళే 'పోన్లే సరిపెట్టుకుంటామన్నారు. —

పదివేలూ ఇస్తే తను పాతికేళ్ళదై పోతుంది.

ధనమేరా అన్నిటికీ మూలం !

కానీ ఎక్కడిదీ అంత ధనం?

రిటైరై ఆరేళ్ళయినా పెంచనుకు నోచుకోని నాన్ననీ, దిగులుతో అన్నం మానేసి మందుల్నే మింగుతూ మంచం పట్టిన అమ్మనీ భరిస్తూ నెలకో యాభై వెనకేయడం గగనమై పోతోంది.

కూడబెట్టిన వాళ్ళు మేడలు కడతారట—

కూడబెట్టినా తను పెళ్ళే చేసుకోలేక పోతూంది!

"వర్ధని గారు! మీ పెళ్ళికి నన్ను పిలవడం మర్చిపోకండేం?" అంటాడు టైపిస్టు సత్యానందం ఎప్పుడు పెళ్ళి ప్రసక్తి వచ్చినా —

పెళ్ళి కాని వాడూ, తనకు ఈడైన వాడూ అందమైన వాడూ. కాస్త కూస్త సంస్కారమున్న వాడున్నా

పోనీ తనే చేసుకుంటాననరాదూ?

అమ్మో! అలా అంటే ఏమన్నా ఉందా?

కులం, గోత్రం, కట్నం... కాన్కా వీటి మాటేమిటి? అందుకే — అందంగా మాటకు అందకుండా మాట్లాడతాడు — అతనొక్కడేనా? అలా ఎందరో!!

కారు హారన్‌కు ఉలిక్కిపడి చూసింది వర్ధని—

స్లీవ్‌లెస్ బ్లవుజు వేసుకున్న నేవలాఫీస[illegible] పెళ్ళాం కాబోలు కారు నడుపుతూంది! పక్క సీట్లోనే కూర్చున్నా డతను — వెనక సీట్లో సిమ్లా యాపిల్ పళ్ళలాంటి ఇద్దరు పిల్లలూ, పని పిల్లా, కుక్కపిల్లా.

ఆ కారు వెనకే మరో స్కూటరు—

ముప్పయ్యేళ్ళ భర్త. పాతికేళ్ళ భార్యా—

ఒకరొనొకరు రాసుకుంటూ తమ అందాన్ని ఐక్యతనీ, ఐశ్వర్యాన్నీ ప్రదర్శించుకుంటూ—

ఇంద్ర ధనస్సులాంటి విశ్వంలో ఎన్నో రంగులు!

ఎన్నో జీవితాలు!

మరి తనది?

రంగు లేని జీవితం — ఆశలుడిగిన జీవితం!

ఇలా తనొక్కతేనా? కోట్ల సంఖ్యలో ఉన్న ఈ జన సమూహంలో కార్లలో చక్రాలు తిప్పుతూ స్కూటర్లపై భర్తని కావిలించుకుంటూ పోయే దెందరు?

జీవితంలో సగం బస్టాపుల్లోనే గడిపేస్తూ, బస్సు పూచల్ని పట్టుకు వేలాడుతూ కోర్కెలు తీరని మగాళ్ళ మాటలకూ, చేతలకూ చిత్రహింస ననుభవిస్తూ.

తనలాగ ఎందరు లేరు?

ఆడదాని జీవితం అరిటాకు మాత్రమే కాదు.

అనుభవాలకు ఆదికావ్యం కూడ! ✱